

O‘ZBEK VA INGLIZ MADANIYATLARIDAGI MAQOL VA MATALLARNING LINGVOMADANIY MUQOBILLIKLARI

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

“Pedagogika” fakulteti

Matematika va informatika yo‘nalishi

Talaba: Yorqulova Shirinoy Aziz qizi

Ilmiy maslahatchi: Abdimurodov Doston Dilmurod o‘gли

abdimurodovdoston@shdpi.uz

Annotatsiya: Mazkur maqola o‘zbek va ingliz madaniyatlaridagi lingvistik va madaniy muqobillarni tadqiq qilishga bag‘ishlangan. Unda turli til va madaniyatlardagi o‘xshashlik va farqlarni ochib berishga qaratilgan. Muallif, madaniy muqobillarni o‘rganish orqali, o‘zbek va ingliz tillarining ma’naviy-ma’rifiy hamda ijtimoiy ahamiyatini yoritishga harakat qilgan.

Kalit so‘zlar : O‘zbek madaniyati, ingliz madaniyati, lingvistik muqobillar, madaniy muqobillar, qiyosiy tahlil.

Annotation : This article is dedicated to exploring linguistic and cultural equivalents in Uzbek and English cultures. It focuses on revealing similarities and differences in various languages and cultures. The author aims to highlight the spiritual, educational, and social significance of the Uzbek and English languages through the study of cultural equivalents.

Keywords: Uzbek culture, English culture, linguistic equivalents, cultural equivalents, comparative analysis.

Аннотация: Данная статья посвящена исследованию лингвистических и культурных эквивалентов в узбекской и английской культурах. В ней раскрываются сходства и различия различных языков и культур. Автор стремится подчеркнуть духовное, образовательное и социальное значение узбекского и английского языков через изучение культурных эквивалентов.

Ключевые слова: Узбекская культура, английская культура, лингвистические эквиваленты, культурные эквиваленты, сравнительный анализ.

Zamonaviy lingvistikada til borasidagi tadqiqotlarning dolzarbligi uning madaniyat bilan o‘zaro ta’sirda ekanligidadir. I.A.Boduen de Kurtenening aytishicha: “Til ma’lum bir jamiyatning tarkibi bo‘lib, faqatgina individual miyada, faqat ruhda, faqat individlarning psixikasida mavjuddir”.

Ma’lum bo‘lishicha “madaniyat” termini lotincha cultura so‘zidan olingan bo‘lib, antropologiya texnik lug‘atidan o‘zlashtirilgan jamiyat a’zolarining hayot tarzini qamrab oladi. N.D.Arutyunovaning aytishicha: “Til insoniyat jamiyatida

stixiyali paydo bo‘luvchi va diskret tovushli belgilarning rivojlanuvchi tizimi bo‘lib, kommunikatsiya maqsadlari yo‘lida xizmat qiladi, insonda dunyo haqida tasavvurlar hamda bilimlar yig‘indisini namoyon qilish imkonini beradi”. E.Sepirfikricha, “Til bizga ma“lum bo‘lgan har bir jamiyatning sof holdagi kommunikativ jarayonidir. Madaniyatni mazkur jamiyat o‘ylayotgan va bajarayotgan narsa deb qarash mumkin. Til esa qanday o‘ylayotganliklaridir”. Til madaniyatda inson turmush tarzining yuzasida yotuvchisi deb qaraladi, shuning uchun XX asrdan boshlab (YA.Grimm, R.Raek, V.Gumboldt, A.A.Potebneya) bugungi kungacha til va madaniyat o‘rtasidagi o‘zaro aloqa, o‘zaro harakat muammosi tilshunoslikda markaziy, asosiylardan hisoblanadi. Mazkur muammo doirasida nemis faylasufi hamda ma’rifatparvari I.G.Gerder ish olib borgan, u milliylikni umuminsoniyatning qismi deb qaragan, ya“ni istalgan milliy madaniyat – bu umuminsoniyat madaniyatining o‘ziga xos shakli deb hisoblagan. Bu muammo V.Gumboldt ishlarida ham ko‘rib chiqilgan. V.Gumboldt til o‘z asosida universal hamda namoyon qilishda turli usullar orqali milliy deb hisoblangan. Uning ta’kidlashicha: “Har bir alohida olingan til millat ongining mahsulidir, shuning uchun tilning kelib chiqishi va asosi borasidagi savollarga diniy qarashlar hamda milliy turmush tarziga ahamiyat bermasdan turib javob topib bo‘lmaydi”.

Muqobillar – turli tillarda bir xil ma’no va funksiyani ifodalovchi til birliklari bo‘lib, ular lingvistik va madaniy jihatdan o‘ziga xos o‘rin tutadi. Bu tushuncha lingvistik tarjimada, so‘z boyligi tadqiqotida va madaniyatlararo kommunikatsiyada muhim ahamiyatga ega. Muqobillarni uchta asosiy toifaga bo‘lish mumkin:

1. So‘zma-so‘z muqobillar (ekvivalentlar):

Bu muqobillar ikki tilda ham shakl va ma’no jihatidan bir-biriga mos tushadi. Masalan: O‘zbek tilida: "Kitob o‘qimoq."

Ingliz tilida: "To read a book."

Bu holatda so‘z tartibi va ma’no bir-biriga mos keladi.

2. Frazeologik muqobillar:

Bu turdagи muqobillar til birliklarining ma’no va shakl uyg‘unligi orqali ifodalanadi. Ular madaniyatning o‘ziga xosligi bilan bog‘liq.

Misol:O‘zbekcha: "Ko‘zni qamashtirmoq."

Inglizcha: "To dazzle the eyes."

Ikkala tilda ham frazeologik iboraning asosiy mazmuni saqlanadi.

3. Ma’naviy-madaniy muqobillar:

Bu muqobillar madaniyatning turli unsurlarini aks ettiradi va ba’zan to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarjima qilib bo‘lmaydi. Misol:

O‘zbekcha: "Bir tishlam non."

Inglizcha: "A little bread."

O'zbek tilida "bir tishlam non" tushunchasi nafaqat oz miqdordagi ovqatni, balki qadr va shukr qilishni ham anglatadi, bu esa inglizcha iborada to'liq aks etmasligi mumkin.

Muqobillarni o'rganishning ahamiyati:

- ❖ Lingvistik jihatdan: Muqobillar tahlili tilning strukturasi va lug'aviy boyligini chuqur tushunishga yordam beradi.
- ❖ Madaniy jihatdan: Bu turli xalqlarning urf-odatlari, qadriyatlarini va dunyoqarashlarini o'rganish imkonini beradi.
- ❖ Tarjima uchun: Muqobillarni to'g'ri aniqlash tarjima sifatini oshiradi va madaniyatlararo muloqotni osonlashtiradi.

O'zbek madaniyatida oila yuksak qadrlanadi va u jamiyatning asosiy poydevori hisoblanadi. Odatda Oila keng bo'lib, unga bobo va buvilar, ota-onalar, bolalar va ba'zan kengaytirilgan oila a'zolarini ham o'z ichiga oladi. O'zbek oilalarida keksalarni e'zozlash asosiy qadriyat hisoblanadi va bolalar ota-onalariga va bobo-buvilariga itoat qilishni o'rganadilar. Oila a'zolari muhtojlik paytlarida bir-birlarini qo'llab-quvvatlaydilar va bu bir necha avlod bir uyda yashaydi. O'zbek oilalari mehmondo'stlikga katta ahamiyat beradi va mehmonlarni o'z uylarida kutib olishni yaxshi ko'radilar. Oila va do'stlar bilan birlashtirish va ijtimoiy lashish o'zbek madaniyatining muhim qismidir.

Ingliz madaniyatida oila ham juda qadrlanadi, ammo o'zbek madaniyatiga qaraganda kichikroq bo'lib, odatda ota-onalar va bolalardan iborat. Shunga qaramay, kengaytirilgan oila a'zolari ham muhimdir va ular ko'pincha oila yig'ilishlar va bayramlarda ishtirok etishadi.

"O'zbekistonda bag'rikenglik – bu ajdodlardan meros bo'lib qolgan qadriyatdir. Bizning umumiy burchimiz – bu bebaaho merosni himoya qilish va saqlashdir. O'zbeklar qadimiy xalq bo'lib, har doim nonni baham ko'rishadi va aytishadi: "Xush kelibsiz!" Biz barchamiz, rang-barang mamlakatda yashayotganlar, bir xil huquqlarga va burchlarga egamiz. Biz barchamiz, millatimizga qaramay, O'zbekistonda tinchlik va totuvlikda yashaymiz".

"Koreyslar O'zbekistonga 80 yildan ortiq vaqt oldin kelishgan. Bu yerda taxminan 200 ming koreys yashaydi. Ular bu yerni ona yurt deb bilishadi. Mening eng yaqin do'stlarimning ba'zilari o'zbeklardir. Ular hech qachon kechki ovqatni koreys salatiz kim-chi'siz boshlashmaydi. Bizning oilada haftada bir marta palov tayyorlash an'ana bo'lib qolgan. Va bu hech qanday sabab bilan emas. Biz o'zbek noni va sutini sevamiz. Biz, koreyslar, barcha vatandoshlarimiz bilan tinchlik va tushunish bilan yashaymiz".

Keksalarga hurmat ingliz oilalarida ham asosiy qadriyat bo'lib, bolalar ota-onalariga va bobolariga itoatkorlikni o'rgatishadi. Oila a'zolari bir-birlariga yordam berishlari kutiladi va oilalar bayramlar yoki maxsus tadbirlarda birlashishadi.

Umuman olganda, ingliz oilalaridagi qadriyatlar sevgi, yordam va individualizmga asoslangan. Har bir oila a'zosi o'zining qiziqishlari va maqsadlarini amalga oshirishga undaladi, shu bilan birga o'z yaqinlari bilan kuchli aloqalarni saqlashadi.

Ingliz oilalari individualizm va shaxsiy erishuvga katta e'tibor berishadi, O'zbek oilalari esa jamoaviy manfaatlar va guruh ahamiyatiga ko'proq ahamiyat beradi. Bu ota-onalik uslublaridagi farqlarda aks etishi mumkin, ingliz ota-onalari ko'pincha mustaqillik va o'ziga bo'lgan ishonchni rag'batlantirsa, O'zbek ota-onalari itoatkorlik va moslashuvchanlikka ko'proq e'tibor berishadi.

Nihoyat, oilalar ziddiyatlar va muloqotga qanday yondashishini ko'rib chiqishda farqlar bo'lishi mumkin. Ingliz madaniyatida oiladagi mas'uliyat ko'proq shaxsiy mustaqillikka asoslangan. Har bir a'zo o'z maqsadlari uchun javobgar va oilaning ijtimoiy roli ko'pincha shaxsiy qarorlar bilan bog'liq. "The family is the compass that guides us" iborasi, oila o'z a'zolarini qo'llab-quvvatlashini, lekin mustaqil qarorlar qabul qilishda yordam berishini anglatadi. Biroq, O'zbek oilalarida ziddiyatlardan qochish va oila ichida tinchlikni saqlashga ko'proq e'tibor berilishi mumkin.

Bu farqlarga qaramay, ingliz va o'zbek madaniyatlarida oilaviy qadriyatlar bo'yicha o'xshashliklar ham mavjud. Ikkala madaniyatda ham keksalarga hurmat va oila aloqalarining ahamiyati yuqori baholanadi. Har ikkala madaniyatda oilalar ta'limga va bolalarining muvaffaqiyatiga katta ahamiyat berishi mumkin. Bundan tashqari, ingliz va o'zbek oilalari mehmondo'stlikka va mehmonlarni uyga kutib olishga katta e'tibor berishi mumkin.

Ingliz va o'zbek madaniyatlarida oila tuzilishi, muloqot uslublari bo'yicha farqlar mavjud. Biroq, keksalarga hurmat, oila aloqalari, ta'lim va mehmondo'stlikka qo'yilgan ahamiyatda ham o'xshashliklar mavjud. Bu madaniy farqlar va o'xshashliklarni tushunish va qadrlash, madaniyatlararo tushunishni va muloqotni yanada rivojlantirishga olib kelishi mumkin.

O'zbek va ingliz maqollarining muqobilari haqida yozishda, har ikki madaniyatdagi qadriyatlar, hayot tajribalari va dunyoqarashlarni taqqoslash mumkin. Maqollar — xalqning ko'p asrlar davomida to'plangan hikmatlaridir, ular o'z xalqining tarixini, an'analarini, axloqiy me'yorlarini aks ettiradi. O'zbek va ingliz maqollarining muqobilari ham turli madaniyatlarning o'xshashliklari va farqlarini namoyon etadi.

1. Mehnat va sabr

O'zbek maqoli:

"Mehnatning mevasi — shodlik."

Bu maqol o'zbek madaniyatida mehnat va sabrning qadrlanishini ifodalaydi. Mehnat orqali erishilgan yutuqlar va sabrli bo'lish muhim ahamiyatga ega.

Ingliz maqoli:

"No pain, no gain."

Ingliz maqoli ham mehnat va sabrning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ushbu maqol orqali odamlar hech qanday sa'y-harakat va mehnatsiz yutuqlarga erisha olmaydi degan g'oya ifodalanadi.

2. Oila va hurmat

O'zbek maqoli:

"Ota farzandning birinchi ustozidir."

O'zbek maqoli ota-onan va oilaning ahamiyatini, ayniqsa, ota tarbiyasining ahamiyatini ta'kidlaydi. Ota-onan bolalariga bo'lgan mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi.

Ingliz maqoli:

"The family is the compass that guides us."

Ingliz maqoli oilaning ma'nnaviy va axloqiy yo'l-yo'riq ko'rsatishdagi ahamiyatini ifodalaydi. Oila bolalarining shakllanishida va ularning hayot yo'llarida yo'lboshchi bo'lishi kerak.

3. Do'stlik va yordam

O'zbek maqoli:

"Do'stingni ehtiyyot qil, dushmaningni esa yanada ehtiyyot qil."

Bu maqol do'stlikning qadriga yetishni va dushmanlikdan saqlanishni bildiradi.

O'zbek madaniyatida, do'stlikni qadriga yetish va unga sadoqatli bo'lish muhimdir.

Ingliz maqoli:

"A friend in need is a friend indeed."

Ingliz maqolida do'stning asliyati shunda, u sizga muhtoj bo'lganda yordam beradigan odamdir. Bu maqol yordam va do'stlikni yuqori qadrlaydi.

4. Hursandchilik va to'g'rilik

O'zbek maqoli:

"Hursand bo'lma, baxtingni yo'qotganingda."

O'zbek maqoli baxt va to'g'ridan-to'g'ri hayotdagi eng muhim qadriyatlar haqida gapiradi. Bu maqol baxtning beqiyosligini va undan ehtiyyot bo'lishni ta'kidlaydi.

Ingliz maqoli:

"Don't count your chickens before they hatch."

Ingliz maqolida baxt va omadni oldindan bashorat qilishning ahamiyatsizligi haqida so'z boradi. Baxtli bo'lishdan avval hozirgi paytingizni qadrlash muhimligi ifodalanadi.

5. Vaqt va sabr

O'zbek maqoli:

"Vaqtni yo'qotma, u qaytib kelmaydi."

O'zbek madaniyatida vaqtini qadrlash va uni samarali ishlatish juda muhimdir. Vaqt bir marta o'tgach, uni qaytarib bo'lmaydi.

Ingliz maqoli:

"Time is money."

Ingliz maqolida ham vaqtning qiymati juda katta. Vaqtini behuda sarf qilish va uni samarali ishlatmaslik zarar keltiradi.

6. Xalq va birlik

O‘zbek maqoli:

"Birlik — kuch."

O‘zbek madaniyatida birlashgan kuchning yengib bo‘lmasligini ifodalovchi maqol.

Ingliz maqoli:

"United we stand, divided we fall."

Ingliz maqolida ham birligimizda kuch borligi va bo‘linishning zaiflikka olib kelishini ta’kidlaydi.

7. Aqlilik va maslahat

O‘zbek maqoli:

"Aql bilan qilgan ish kamchilikni tug‘dirar."

Aqli va ongli qarorlar qabul qilishning ahamiyati haqida maqol.

Ingliz maqoli:

"A wise man learns more from his enemies than a fool from his friends."

Ingliz maqolida ham aqlilik va to‘g‘ri maslahatlarning qadriga yetish haqida so‘z boradi.

Zamonaviy til va madaniyat o‘zgarishlari globalizatsiya, texnologik rivojlanish va ijtimoiy o‘zgarishlarning ta’siri bilan shakllanmoqda. Bu jarayonlar tilning rivojlanishiga, madaniyatlarning o‘zgarishiga va ularning bir-biriga ta’siriga olib kelmoqda. O‘zbek va ingliz madaniyatlaridagi muqobillar, bu o‘zgarishlarning qanday aks etayotganini ko‘rsatadi.

Globalizatsiya zamonaviy til va madaniyatdagi eng muhim o‘zgarishlarni keltirib chiqardi. Ingliz tili butun dunyoda eng ko‘p ishlatiladigan tilga aylangan, bu esa boshqa tillar, jumladan, o‘zbek tiliga ham ta’sir ko‘rsatgan. Inglizcha so‘zlar va iboralar o‘zbek tiliga kirib, ba’zan ular nafaqat tilga, balki madaniyatga ham ta’sir ko‘rsatadi. Misol uchun, "online", "selfie", "hashtag", "email" kabi so‘zlar o‘zbek tilida ham keng qo‘llaniladi. Bu jarayonni, ayniqsa, yoshlар orasida ko‘rish mumkin, chunki ular ijtimoiy tarmoqlarda va global madaniyatda faol ishtirok etadilar.

Biroq, o‘zbek madaniyati o‘zining an'anaviy qadriyatlarini saqlashga intiladi. O‘zbekcha va inglizcha iboralar o‘rtasidagi muqobillarni tahlil qilganimizda, bu tillar o‘rtasida global ta’sirlar mavjudligini ko‘rishimiz mumkin, ammo o‘zbek tilining o‘ziga xosligi, xalq urf-odatlari va qadriyatlarini saqlashga bo‘lgan intilish davom etadi.

Zamonaviy ijtimoiy tarmoqlar, masalan, Facebook, Instagram, Twitter, TikTok kabi platformalar, yangi madaniyat va til shakllarini yaratmoqda. Bu tarmoqlar foydalanuvchilarga tez va qisqa shaklda fikrlarini bildirish imkonini beradi. Ingliz tili va inglizcha iboralar bu sohalarda ko‘proq ishlatilmoqda, chunki global tarmoqda

ingliz tili dominant til hisoblanadi. O‘zbek tilida ham ba’zi inglizcha iboralar va so‘zlar qo‘llanila boshladi. Masalan, "like", "share", "comment" kabi so‘zlar ijtimoiy tarmoq madaniyati bilan bog‘liq bo‘lib, o‘zbek tilida ham keng qo‘llaniladi.

Biroq, ijtimoiy tarmoqlardagi o‘zgarishlar nafaqat tilga, balki madaniyatga ham ta’sir ko‘rsatmoqda. O‘zbek madaniyatida oilaviy qadriyatlar, mehnatga bo‘lgan hurmat va an'anaviy urf-odatlarga katta ahamiyat beriladi. Ingliz madaniyatida esa individualizm va shaxsiy erkinliklar ko‘proq qadrlanadi. Bunday farqlar, ijtimoiy tarmoqlarda o‘z ifodasini topadi, chunki har bir madaniyatda o‘ziga xos kommunikatsiya uslubi va qadriyatlar mavjud.

Zamonaviy madaniyatda yangi so‘zlar va iboralar doimo paydo bo‘lmoqda. Bu yangi atamalar, odatda, yangi texnologiyalar, tendentsiyalar yoki ijtimoiy jarayonlar bilan bog‘liq. Ingliz tilida yangi so‘zlar tez-tez yaratiladi va bu so‘zlar boshqa tillarga ham kirib keladi. Misol uchun, "smartphone", "cloud computing", "streaming" kabi so‘zlar ingliz tilidan o‘zbek tiliga ham kirgan.

O‘zbek madaniyatida bu so‘zlar, albatta, o‘zbek tilida to‘liq moslashadi yoki ba’zan o‘zbekcha ekvivalentlari yaratiladi. Misol uchun, "smartfon" (telefon), "onlayn" (internet orqali) kabi atamalar o‘zbek tilida ishlataladi. Bunday o‘zgarishlar madaniyatlararo aloqalar va globalizatsiya tufayli tezlashtirilmoqda.

Zamonaviy madaniyatda o‘zgarishlar nafaqat tilga, balki madaniy identitetga ham ta’sir qilmoqda. Globalizatsiya jarayonida, turli madaniyatlar bir-biriga yaqinlashmoqda va bu, albatta, tildagi o‘zgarishlarga olib keladi. Ingliz tili ko‘p hollarda kommunikatsiya tiliga aylanadi, ayniqsa biznes va texnologiya sohalarida. Biroq, o‘zbek madaniyati o‘zining an'anaviy qadriyatlarini saqlashga harakat qilmoqda. Misol uchun, o‘zbek tilida "do‘stlik", "oilaviy qadriyatlar", "xushmuomala" kabi so‘zlar muhim ahamiyatga ega bo‘lib, bu so‘zlar o‘zbek tilining o‘ziga xosligini saqlashga yordam beradi.

Ingliz madaniyatida esa, "individualism", "freedom", "self-expression" kabi qadriyatlar muhim hisoblanadi. Bu farqlar madaniyatlararo aloqalar va tilga ta’sir qiladi, chunki har bir jamiyatda til faqat kommunikatsiya vositasi bo‘lib qolmay, balki madaniyatni ifodalovchi assosiy omil hisoblanadi.

O‘zbek va ingliz madaniyatlarida oila qadriyatlari o‘zaro juda ko‘p o‘xshashliklarga ega. Ikkala madaniyatda ham oila a’zolariga, ayniqsa, ota-onaga, hurmat va e’tibor katta ahamiyatga ega. O‘zbek madaniyatida oiladagi tinchlik, ya’ni ziddiyatlardan qochish, oila ichidagi ahillikni saqlashga katta e’tibor beriladi. Ingliz madaniyatida esa oila a’zolarining bir-birlariga nisbatan ochiq muloqot qilishlari, fikr va his-tuyg‘ularni erkin ifoda etishlariga katta ahamiyat beriladi. Har ikkala madaniyatda ham oila a’zolarining bir-biriga bo‘lgan mas’uliyatini va yordam ko‘rsatishning ahamiyatini ta’kidlanadi.

Maqollar orqali ham ikkala madaniyatdagi asosiy qadriyatlar aks ettiriladi. O'zbek va ingliz maqollaridagi muqobillar mehnat, sabr, do'stlik, vaqt ni qadrlash kabi hayotiy tamoyillarni ifodalovchi umumiy fikrlarni o'z ichiga oladi. Biroq, ularning ifodalash usullari va madaniy kontekstlari farqlanadi. O'zbek maqollarida ko'pincha an'anaviy va oilaviy qadriyatlar, mehr-oqibat va sabrni ta'kidlash ko'proq uchraydi. Ingliz maqollarida esa ba'zan shaxsiy mustaqillik, erkinlik va pragmatik yondashuvlar ko'proq ta'kidlanadi.

Shu bilan birga, ikkala madaniyatda ham baxt va muvaffaqiyat, mehnat va sabr, oila va do'stlik kabi qadriyatlarning muhimligi bir xil. Bu maqollar va qadriyatlar insonlarning bir-biriga bo'lgan munosabatlarini, hayotdagi muvaffaqiyatni qanday topish kerakligini va ijtimoiy mas'uliyatni qanday baholash lozimligini o'rgatadi. Zamonaviy til va madaniyat o'zgarishlari O'zbek va Ingliz madaniyatlari o'rtaida ko'plab o'xshashliklar va farqlarni keltirib chiqarmoqda. Globalizatsiya, texnologiyalarning rivojlanishi va ijtimoiy tarmoqlarning ta'siri tufayli inglizcha so'zlar va iboralar ko'plab tillarda, shu jumladan o'zbek tilida ham ishlatilmoxda. Biroq, har ikkala madaniyatda ham o'zining an'anaviy qadriyatlarini saqlashga intilish mavjud. O'zbek madaniyatida oilaviy qadriyatlar, mehnatga bo'lgan hurmat, do'stlik va hurmat kabilalar yuqori baholanadi, ingliz madaniyatida esa individualizm, erkinlik va shaxsiy erkinlikka katta e'tibor qaratiladi. Bu farqlar va o'xshashliklar madaniyatlararo aloqalarni yanada chuqurlashtiradi va o'zaro ta'sirning kuchayishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. International Conference Of Education, Research And Innovation 2023 Samara, Russian Federation 73 Family Values In Uzbek And English Culture - Kodirova Holida Khayriddinovna.
2. Komilov, N (2013). Tilshunoslik asoslari.
3. Bekmurodov, O.(2016). Tarjima nazariyasi va amaliyoti.
4. "O'zbek xalq maqollari" (O'zbek adabiyoti va xalq nazariyasi haqida umumiy ma'lumot beruvchi kitoblar).
5. "Proverbs: A Handbook" (O'rghanish uchun ingliz tilidagi maqollar va iboralarning to'plami).
6. "The Wisdom of the Folk" (Xalq maqollarini tahlil qiluvchi adabiyotlar)
7. "Language and Culture" – Claire Kramsch, til va madaniyatning bir-biriga ta'siri haqida chuqur tahlilni taqdim etadi.